

A kongresszus záróülése.

Báró Kemény Kálmán diszelnök: Tisztelt Kongresszus! Nekem jutott az a szerencse, hogy a székely kongresszus zárulását megnyissam s midőn ezt teszem, nem szándékozom nagy beszédet tartani, mert hisz a lefolyt három nap alatt itt annyi szép és lelkes, egyszersmind pedig alapos és tanulságos beszéd hangzott el és annyi helyes javaslat fekszik előttünk, hogy alig tudnék új dolgot mondani. De miután most van először alkalmam, mint megválasztott diszelnöknek a mélyen tisztelt kongresszus előtt megjelenni, kérem, fogadják hálás köszönetemet bizalmukért, hogy engem ezzel a tisztséggel felruházni méltóztattak. *(Éljenzés.)*

Én azt az irányt, a mely itt a kongresszuson megnyilvánult, készséggel teszem magáévá s az Önök kitüntető bizalma csak ösztönül fog szolgálni arra, hogy ezt az irányt, melyet különben is mindig magaménak vallottam, ezután még buzgóbban kövessem. *(Éljenzés.)* A székely kongresszust, azt hiszem, nem szabad úgy felfogni, — én legalább nem fogom úgy fel, — hogy ez védekezés vagy támadás más nemzetiségekkel szemben. Mi senkit sem támadunk. Mi elismerjük mindenkinek a jogait, mi csupán a kívándorlás ellen védekezünk, a melynek mélyen fekvő okai vannak s miután azt adminisztratív intézkedésekkel már meggátolni nem lehet, azért a kongresszusnak volt feladata oly javaslatokat kidolgozni, a melyek alapján remélhetjük, hogy részint a közel jövőben, részint pedig némely javas-

latok alapján a távolabbi jövőben javulni fog a helyzet. Ennek a reményében van szerencsém a záróülést ezennel megnyitottnak nyilvánítani. *(Élvezés.)*

Napirendünk értelmében most az egyes osztályok jegyzői fogják a szakosztályok által elfogadott határozati javaslatokat előterjeszteni. Átadom a szót az I. szakosztály jegyzőjének.

Lutter Béla, az I. szakosztály jegyzője: (olvassa az I. szakosztály által elfogadott határozati javaslatokat.)

Báró Kemény Kálmán diszelnök: Ha nincs észrevétel, akkor a felolvasott határozati javaslatokat a kongresszus által elfogadottaknak jelentem ki. *(Helyeslés)* Minthogy a II. szakosztálynak a jegyzőkönyve még nem kész, átadom a szót a III. szakosztály jegyzőjének.

Dr. Sárkány Miklós jegyző: (Olvassa a III. szakosztály által elfogadott határozati javaslatokat.)

Molnár Józsiás: Tisztelt Kongresszus! Ugy veszem észre, hogy az én indítványom kimaradt.

Dr. Bedő Albert: A t. képviselő ur megnyugtatóására, van szerencsém kijelenteni, hogy az egész tárgyalás naplója ki fog nyomattatni s minden kongresszusi tagnak meg fog küldetni. Ebben a naplóban benne lesznek az összes indítványok, azok is, a melyek a szakosztály részéről nem fogadtattak el. Most azonban csupán az elfogadott határozati javaslatok terjesztetnek elő, mert a záróülés csak azokról határozhat, hogy elfogadja-e, igen vagy nem.

Molnár Józsiás: A nyert felvilágosításban megnyugszom.

Báró Kemény Kálmán diszelnök: Méltóztatnak tehát elfogadni a III. szakosztály határozati javaslatait is? *(Elfogadjuk!)* Akkor tehát ezt is határozatilag kimondom.

Következnek a II. szakosztály határozati javaslatai.

Sz. Szakáts Péter jegyző: (Olvassa a II. szakosztály határozati javaslatait.)

Báró Kemény Kálmán diszelnök: El méltóztatnak a II. szakosztály határozati javaslatait fogadni? *(Elfogadjuk!)* Kimondom tehát határozatként, hogy a záróülés a II. szakosztály javaslatait magáévá teszi és elfogadja. *(Helyeslés.)*

Deák Lajos felolvassa a IV. szakosztály határozati javaslatait. *(Helyeslés.)*

Szabó Sámuel: Tisztelt Záróülés! Méltóztassék megengedni, hogy a szakosztályi határozat ellen bejelentett külön véleményemet előterjeszthessem és megindokoljam. *(Zaj.)*

Báró Kemény Kálmán diszelnök: A kongresszus szabályai szerint a záróülésen a szakosztályok határozati javaslatái fölött lehet csak vita nélkül való döntés oly értelemben, hogy elfogadtatnak azok, vagy nem. Itt tehát külön véleményt már előterjeszteni nem lehet.

Bedő Albert: Oly indítványok, melyek a szakosztályi üléseken mellőztettek, a záróülésen már nem tárgyalhatók, a szakosztály jegyzőkönyvében azonban befoglaltaknak.

Szabó Sámuel: Én nem adtam be írásban!

Bedő Albert: Akkor ki fog maradni a jegyzőkönyvből!

Báró Kémény Kálmán diszelnök: Kimondom tehát határozatként, hogy a záróülés a IV. szakosztály által beterjesztett határozati javaslatokat egyhangulag elfogadja. *(Helyeslés.)*

Máthé József jegyző: (Olvassa az V. szakosztály javaslatait.)

Báró Kemény Kálmán diszelnök: Méltóztatik az V. szakosztály határozati javaslatait elfogadni? *(Elfogadjuk)* Kimondom tehát határozatilag, hogy ezzel a kongresszus mind az öt szakosztályának határozati javaslatai elfogadtattak. *(Helyeslés.)*

Napirendünk szerint következik most a végrehajtó-bizottság megválasztása.

Dr. Bedő Albert: Tisztelt Kongresszus! A rendező-bizottságnak az a javaslata, hogy ezen kongresszus határozatainak végrehajtásával és a végrehajtás mikéntjének ellenőrzésével, valamint minden szükséges intézkedések megtételével a kongresszust rendező öt testület elnöksége és titkársága bizassék meg.

Hollaky Arthur: Tisztelt Kongresszus! Bátor vagyok azt az indítványt tenni, hogy a hozott határozatok végrehajtását és a végrehajtási intézkedések megtételét a rendező-bizottság egészére, gy a mint az megalkotva lett, bizni méltóztassék. Azt hiszem, hogy a végrehajtó-bizottság nagyobb súlylyal fog birni, ha résztvesznek benne mindazok, a kik most a rendező-bizottságban benn vannak és reményünk lehet rá, hogy az itt hozott üdvös határozatok a lehetőség szerint mielőbb meg is valósíttatnak.

Dr. Bedő Albert: A kongresszus rendező-bizottsága a maga

részéről teljes készséggel hozzájárul ezen indítványhoz, a mit csak azért nem tett meg, mert tudvalévő dolog, hogy nagyobb számu tagokból álló bizottság összehívása mindig bizonyos nehézségekkel jár. Mindazonáltal, miután a rendező-bizottság szervezete is meg fog maradni, nincs semmi akadály arra nézve, hogy az eddigi rendező-bizottság legyen jövőre a végrehajtó-bizottság is. (Helyeslés.)

Báró Kemény Kálmán diszelnök: Méltóztatnak ily értelemben határozni? (*Igen!*) Akkor határozatilag kimondom, hogy az indítvány elfogadtatott.

Forster Géza: Mélyen tisztelt Kongresszus! Midőn a rendező-bizottság a székely kongresszus rendezésének feladatát magára vállalta, tudatában volt azon nehézségeknek, a melyek útjában állnak és a melyekkel meg kell küzdenie. Számított azonban arra, a miben nem is csalódott, hogy az erdélyi részekben bizonyára fog olyan egyénekre találni, a kik szivesek lesznek munkájában támogatni. A rendezés munkáját több testület vállalta magára. Ezek nagyobb része azonban távolabb lévén ettől a vidéktől, eredményeket csak úgy érhattünk el, hogy az itt lakók annál nagyobb mértékben voltak segítségünkre. Kedves kötelességet teljesítek tehát, midőn a kongresszus nevében köszönetet mondok mindenekelőtt *Csik vármegye közönségének* a részéről oly kiváló mértékben tapasztalt szives vendéglátásért (*Éljenzés*); köszönetet mondok továbbá *Tusnádfürdő közbirtokosságának*, hogy e kies fürdőhelyre meghívott bennünket s ezáltal mintegy vonzóerőt gyakorolt, hogy siessünk e fürdőhely meglátogatására. Hasonlókép köszönettel tartozunk *Tusnádfürdő villatulajdonosainak*, a kik tulmenve a szokásos vendégszereteten, valósággal vendégekül fogadták a kongresszus tagjait. De nagy köszönet illeti *a helyi bizottságot* is, a mely szives volt a központi bizottságot a rendezés nagy fáradalmaitól felmenteni és elismeréssel tartozunk azon *közigazgatási tisztviselőknék*, a kik a tanulmányutra kirándulókat kalauzolták és mindent megtettek arra nézve, hogy ez a tanulmányut úgy sikerüljön, mint a hogy tényleg sikerült is. Külön mondok köszönetet *dr. Dolecsko János* fürdőorvos urnak, a ki mint az elszállásolási bizottság elnöke, igazán nagy mértékben érdemelte ki hálánkat. (*Éljenzés*) Végül köszönetet mondok a kongresszus nevében *a sajtónak* és a sajtó jelen volt képviselőinek, a kik a nagyközönséget és az egész országot tájékoztatták a mi tanácskozásaink le-

folyásáról s a mint az eddigi tudósításokból látjuk, oly kitünően megfeleltek hivatásuknak. *(Éljenzés.)*

Ugron Zoltán: Engedjék meg, hogy mint a kongresszus egyszerű tagja, köszönetet mondjak a *rendező-bizottság* mélyen tisztelt *elnökségének*, hogy itt megjelenésével és a kongresszuson való részvételével a kongresszus jelentőségét emelte, köszönetet a *kongresszus főtitkárának*, a ki páratlan buzgalommal működött a siker érdekében. *(Éljenzés)*

Köszönetet mondok a *szakosztályi elnököknek és jegyzőknek*, a kik tisztüket olyan odaadóan és lelkiismeretesen teljesítették, valamint az egyes *előadóknak*, a kik tanácskozásainkat bevezették. Köszönetet mondok különösen az *O. M. G. E.-nek*, *(Élénk éljenzés.)* mely egész súlyával és tekintélyével sietett támogatására a székelység társadalmi intézményének, egyengetvén utját a magyar és székely testvéries egyesülésének a székelység boldogulása érdekében. Kívánom lelkemből, hogy ebből a harmonikus működésből kifejlődjék a magyar-székely társadalmi unió, az egységes magyar nemzeti társadalom. *(Zajos éljenzés)*

Báró Kemény Kálmán diszelnök: Azt hiszem, nem is kell kérdést intézнем, hanem határozatilag kimondhatom, hogy azon köszönetnyilvánításhoz, a melyet *Forster Géza* igazgató és *Ugron Zoltán* itt indotványozott, az egész kongresszus örömmel hozzájárul. *(Zajos éljenzés.)*

A magam részéről még köszönetet mondok a kongresszus nevében a *kormány képviselőinek*, a kik itt megjelenvén, szivesek lesznek a halottakat illetékes helyen tolmácsolni. *(Élénk éljenzés.)*

Ezzel a kongresszus végére érve, annak a meggyőződésemnek adok kifejezést, hogy ha a társadalom a kongresszus által képviselt érdekeket magáévá teszi, akkor nagy eredményeket leszünk képesek elérni. *(Ugy van!)* Ébren kell tehát tartani állandóan az egész társadalmat és közvéleményt kell csinálni. Mert a kormányok változhatnak. — ámbár reméljük, hogy a jelenlegi kormány állandó jellegű, — de akárhogy változnak a politikai viszonyok, meg vagyok róla győződve, hogy a mindenkori kormányok végrehajtói lesznek a közvéleménynek. Azért beszélek ilyen távoli időről is, mert e program, a melyet felvettünk,

természetszerűleg nem vihető azonnal keresztül, hanem évek hosszú sora fog elmulni, míg annak minden pontja realizáltatik. Nem felesleges dolog tehát a mindenkori kormányokra apellálni. Én abban a meggyőződésben vagyok, hogy jelenlegi kormányunkban megvan a teljes jóindulat és számíthatunk rá terveink keresztülvitelénél, a mennyiben azt részint a pénzügyi helyzet és részint egyéb teendők halmaza megengedi.

Ezzel a székely kongresszust ezennel berekesztettnek nyilvánítom. (*Hosszantartó, lelkes éljenzés.*)